

NYANDARUA COUNTY

- **MATHEMATICS**
- **ENGLISH LANGUAGE**
- **ENGLISH COMPOSITION**
- **KISWAHILI LUGHA**
- **KISWAHILI INSHA**
- **SCIENCE**
- **SOCIAL STUDIES/C. R. E.**

KISWAHILI LUGHA

Kwa kila nafasi 1 - 15, umepewa majibu manne. Chagua jibu lifaalo zaidi kati ya yale uliyopewa

Tulikaa mkabala na kidimbwi 1 upopo na kutazama runinga. Kipindi tulichokitazam kilifanya nyoyo kuatuka 2 jitimai. Tuliona watoto wadogo ambao hali zao 3. Vifupi vya mbavu 4 viliweza kuhesabiwa na matumbo yao yalikuwa 5 viriba. "Kwa nini watoto hawa huwa hivi?" Waithaka 6. Kamau akajibu. 'Hawa wanaugua ugonjwa wa utapiamlo. Utapiamlo ni 7 wa lishe bora mwilini. Tukila chakula 8 mahitaji ya mwili, tutashikwa na ugonjwa huu.

Baada ya mtoto kuzaliwa, Mungu 9 walimu wengi. Mwalimu wa kwanza wa mtoto ni mama Yeye 10 anayeanza kuujaza ukurasa 11 wa ubongo wa mwanawewe. Baba pia ana 12 kubwa katika kumfunza na kulea mtoto. Mazingira ya mtoto 13 yeye huanza kuwa na walimu wengi wa 14. Ikumbukwe kuwa 15 mazingira anapokulia mtoto yatamfunza maadili yeye ataibuka kuwa mwadilifu.

1. A. tukifunga	B. tukipunguza	C. tukipunga	D. tukifungia
2. A. na	B. kwa	C. katika	D. kwenye
3. A. zilihuzunisha	B. zilihuzunika	C. zilihuzishana	D. zilinihuunisha
4. A. vyao	B. zao	C. lao	D. yao
5. A. mithili za	B. mithili wa	C. mithili na	D. mithili ya
6. A. alishauri	B. aljisaili	C. alisaili	D. alijiuliza
7. A. upungufu	B. upunguzaji	C. kupunguza	D. kupungua
8. A. kisichotoshana	B. kisichotosheka	C. kisicholahewa	D. kisichotosheleza
9. A. hutunukiwa	B. humtunukia	C. huwatunukia	D. anatunukiwa
10. A. ndio	B. ndiwe	C. ndiyo	D. ndiye
11. A. tupu	B. mtuvu	C. mtupu	D. tulivu
12. A. madaraka	B. dhima	C. wajibu	D. wadhifu
13. A. yanapapanuka	B. inapapanuka	C. zinapapanuka	D. anapapanuka
14. A. kuigwa	B. kuigana	C. kuigizana	D. kuiga
15. A. hata kama	B. ijapokuwa	C. iwapo	D. ingawa

Kutoka swalii la 16 - 30, jibu kulingana na maagizo

16. Kutokana na kitenzi soma, tunapata mnyambuliko somesha. Je, kutokana na kitenzi kimbia tunapata	A. kimbisha B. kimbilia	C. kimbiziwa D. kimbiza	20. Tumia nomino za makundi kwa usahihi ili kukamilisha sentensi. Nilipotoka nje kuchukua cha funguo kutoka garini, niliona <u>la</u> moto kutoka mbali
	A. kichala, wingu	B. kicha, shungi	
	C. kicha, wingu	D. kipeto, fundi	
17. Darasa letu lina wanafunzi 32. Thumni ya wanafunzi hawa hawafahamu Hisabati vyema, nao subui ya waliosalia wanatatizika katika ngeli za Kiswahili. Wengine wote wanajimudu vyema katika masomo yote. Je, ni wanafunzi wangapi wasio na matatizo kimasomo?	A. 4 B. 8 C. 28 D. 24	21. Ni sentensi ipi kati ya hizi zifuatazo ambayo huonyesha matumizi ya 'ritifaa'?	
	A. Kuonyesha kuwa kuna orodha itakayofuata.		
	B. Kuungia sentensi mbili zinazoweza kujitegemea au kusimama peke yake.		
	C. Kuonyesha kuwa neno lilokatishwa linaendelea katika mstari unaofuata.		
	D. Kuonyesha kuwa neno limefupishwa ama kuonyesha sauti ya ving'ong'o		
18. Unapomtembelea mgonjwa hospitalini utamwambiaje?	A. Samahani B. Ugua pole	C. Makiba D. Ugua polepole	22. Neno lipi ni baki mionganoni mwa haya?
	A. Dira B. Rula	C. Utepe D. Mizani	A. Njuti B. Kizibao
19. Mshonaji nguo anapenda kumpima mteja nguo atatumia kifaa gani?			C. Bombo D. Buibui

ROBBIN **Booksellers**

23. Kanusha kwa kutumia ‘to-’
 Kusoma kwake kulimfaa mtihanini
 A. Kutosoma kwake hakukumfaa mtihanini
 B. Kutosoma kwake kulimfaa mtihanini
 C. Kusoma kwake hakutomfaa mtihanini
 D. Kutosoma kwake hakutomfaa mtihanini
24. Chagua msemo unaofafanuliwa na maneno yaliyopigwa mstari katika sentensi ifuatayo:-
Majirani wale hawaelewani kabisa
 A. Ni wa kufa kuzikana
 B. Hawana mbele wala nyuma
 C. Hawapikiki katika chungu kimoja
 D. Wanapaliana moto.
25. Tumia vitate vifaavyo zaidi kukamilisha sentensi. Mzee Mwaura alii _____ ile _____ yake majini na kuisafisha; hatimaye kahudhuria _____ isiyokuwa na _____
 A. toza, tosa, ndoa, doa
 B. tosa, toza, ndoa, doa
 C. tosa, toza, doa, ndoa
 D. toza, tosa, doa, ndoa
26. Tegua kitendawili kifuatacho Wamanga wanapigana kwa panga.
 A. bisi B. viazi
 C. saa D. jogoo
27. Andika tarakimu hii kwa maneno 10,000,001
 A. Milioni kumi na moja
 B. Laki moja na moja
 C. Milioni kumi sufuri sufuri moja
 D. Kumi milioni na moja
28. Mfupa wa bega wa mbele katika mwili wa binadamu huitwa _____
 A. muundi B. fuvu
 C. mtulinga D. nguyu
29. Kinyume cha kutabasamu ni _____
 A. kucheka B. kulia
 C. kukasirika D. kununa
30. ‘Ukimwona Njoki, mpashe salamu zangu,’ Hii ina maana kuwa
 A. hatampasha salamu zozote hata akimwona.
 B. asipomwona Njoki hatampasha salamu.
 C. kumwona kwake Njoki kutampasha salamu.
 D. asipompasha salamu hatamwona Njoki.

Soma barua ifuatayo kisha ujibu maswali 31 - 40 yanayofuata.

S.L.P. 18
 KINANGOP
 26 Februari 1996

Kwa mwanangu Wanja,

Pokea salamu nyingi kutoka kwangu. Baada ya salamu hizo ningependa kukuarifu ya kwamba nimepata barua yako ya tarehe 16 Februari 1996.

Nafurahi kusikia kuwa mmeanza masomo yenu ya kidato cha kwanza. Nina tumaini utaendelea kusoma kwa bidii kama mwaka jana ulipokuwa katika darasa la nane. Kumbuka kuwa inakubidi sana katika masomo yako, kutii sheria zote za shule na kutangamana vyema na wanafunzi wenzako. Bila shaka wayafahamu hayo maana wewe si mtoto mdogo tena kwani unaweza kupambanua jema na baya. Lakini inafaa wanadamu kukumbushana.

Katika barua yako umenung’unika kuwa chakula hicho hakiivi sawasawa. Hapo sikubaliani nawe kwa sababu haiwezekani kuwa kila siku mnakula chakula aina moja. Nafikiri unatia chumvi. Kule kutoiva kwa chakula mara kwa mara si jambo lisilokuwa la kawaida. Hata huku nyumbani mara nyingine chakula kikipikwa huwa hakiivi kabisa ama hukosa chumvi au viungo. Aidha, ni muhimu kushiriki katika shughuli zote za shulen i kama vile michezo, mashindano ya aina mbalimbali na pia ibada. Usisahau kwamba elimu sio kusoma na kuhitimu peke yake, bali ni mchanganyiko wa mambo yote mazuri utakayojifunza shulen mwako.

Sina mengi zaidi ya hayo. Hivi karibuni utapokea hati ya pesa kwa posta ambazo zitakusaidia kwa maserufu yako.

Pokea salamu kutoka kwa mama yako na ndugu zako. Usikose kutuandikia barua mara kwa mara kutujulisha hali yako.

Mpenzi baba yako
John Wainaina

31. Baba alimwandikia mwanawewe barua muhula gani?
- A. Wa kwanza
 - B. Wa pili
 - C. Wa tatu
 - D. Hailikani
32. Mtoto anayeandikiwa barua na babake
- A. alikuwa anachezea masomo katika darasa lake
 - B. hakujitahidi sana katika darasa la nane
 - C. alikuwa amefanya vibaya katika mtihani wake wa darasa la nane
 - D. alikuwa amefanya vizuri katika mtihani wake wa darasa la nane
33. Wanja ananung'unika kuwa chakula cha shule
- A. wakati mwingine hakiivi vizuri
 - B. hakiivi kabisa siku zote
 - C. hakuna viungo
 - D. hakiliki
34. Neno bidii kama lilivyotumika katika barua hii lina maana sawa na juhudhi.
- Neno jingine lipi lenye maana sawa na sheria?
- A. Mwenendo
 - B. Kawaida
 - C. Kanuni
 - D. Maelezo
35. Babake Wanja
- A. anakubaliana na mwanawewe katika kunung'unika kwake
 - B. anamkanya mwanawewe asiwe na tabia ya kunung'unika
 - C. anasisitiza kuwa mwanawewe hana adabu na bidii
 - D. anaonekana mwanawewe hatii sheria za shule
36. Ni maelezo yapi ambayo si sahihi?
- A. Baba anatilia mkazo kuwa kusoma ni muhimu.
- B. Baba anamwambia mwanawewe awe na adabu daima.
- C. Baba anamkumbusha mwanawewe kuwa ni muhimu kuwa na bidii katika masomo
- D. Baba anamshauri mwanawewe awajali wanafunzi wenzake tu.
37. Katika barua hii tunaona kuwa chakula kinachopikwa nyumbani
- A. hakipikwi barabara
 - B. kawaida hakiongezwi chumvi
 - C. hakitoautiani sana na kile cha shule
 - D. hakiongezwi chumvi na hakina ladha.
38. Baba huyu ana tabia gani?
- A. Anayependa mtoto wake na elimu kwa jumla
 - B. Mkali na anayependa kazi
 - C. Mtedekezaji asiyependa mtoto kusoma tu
 - D. Asiyependa manung'uniko na shule za bweni
39. Kwa nini baba anasisitiza mwanawewe ashiriki katika shughuli za shulenii?
- A. Anataka mwanawewe awe mwana michezo mashuhuri
 - B. Anaonelea kuwa elimu sio kusoma vitabu peke yake
 - C. Anafikiri ni vyema kushindana shulenii
 - D. Anaamini elimu ni kuvumilia shulenii
40. Ni methali gani kati ya hizi inayofafanua vizuri ujumbe wa barua hii?
- A. Mcheza kwao hutuzwa
 - B. Aliye juu mnganje chini
 - C. Akili nyingi huondoa maarifa
 - D. Mtaka cha mvunguni sharti ainame

Soma barua ifuatayo kisha ujibu maswali 41 - 50

Ama kwa hakika katika **mwongo** huu wa kufunga karne ya ishirini tumeshuhudia dunia yetu ikicharazwa kwa mikasa mithili ya mtoto aliyepotoka adhibiwavyo na mzazi. Kadri upotovu wa mtoto uendelevyo kuongezeka ndivyo sababu nayo inavyoongezeka mpaka mabadiliko mema yapatikane.

Si jambo la mjadala tena kusema kuwa kwa jumla walimwengu wa sasa ni wapotovu kuliko wale wa miaka hamsini iliyopita. Licha ya hivyo misikiti na makanisa hujaa waumini tele. Hawa husomewa maandishi matakatifu na kusisitiziwa umuhimu wa maadili kila mara. Inaonekana ni kweli sikio la kufa halisikii dawa.

Je, kuna uhusiano kati ya kuditimia kwa uadilifu na mikasa iliyokumba dunia yetu katika **mwongo** huu? Watu wengi wanaamini upo uhusiano.

Nchi ya Marekani katika jimbo la California barabara moja kuu ilipasuliwa na mtetemko mkubwa wa ardhi. Watu waliokuwa katika safari zao wakaangamja. Baadaye mji wa Kobe kule Ujapani uliharibiwa sana na mtetemko mwingine. Mwaka jana sehemu ya Kaskazini mwa Uturuki ilikumbwa na balaa hili na maelfu walioachwa bila makao. Baadaye nchini jirani ya Ugiriki ilipata maafa kama hayo.

Ni nani asiyekumbuka gharika iliyogenea Marekani ya kati mwaka huo huo? Mito ilifurika kutokana na mvua kubwa, maji yakaleta maafa makubwa nchini Guatemala, Nikaragua na kwingineko.

Nchi za Ulaya nazo zilipatwa na janga tofauti. Katika majira ya kiangazi baadhi ya nchi zilizidiwa na joto. Katika Uhispania na Ufaransa iliwabidi watu wengi wahame makazi yao wakimbilie sehemu zenyenye milima angalau wapate nafuu ya baridi.

Bara la Afrika nalo halikubahatika. Mvua kubwa ambayo haijawahi kunyesha kwa miongo ya miaka imewaua mamia ya watu Afrika Kusini na Msambiji katika mwaka wa elfu mbili.

ROBBIN BOOKSHOP

41. Neno jingine lenye maana ya ***mwongo*** ni miaka
- A. mia
 - B. kumi
 - C. elfu
 - D. hamsini
42. Mabadiliko mema ya mtoto mpotovu
- A. huzidisha adhabu
 - B. huendeleza upotovu
 - C. huendeleza adhabu
 - D. hupunguza adhabu
43. “***Si jambo la njadala tena***” ina maana kuwa
- A. si swala la kubishaniwa
 - B. si swala lenye maana
 - C. si swala la kutangaziwa
 - D. si swala lenye masharti.
44. Uovu umeendelea duniani hata baada ya
- A. makanisa na misikiti kuongezeka
 - B. wakristo na waislamu kuelewana
 - C. waumini wa dini kuongezeka
 - D. waumini wa uongo kupungua
45. Maana ya methali sikio la kufa halisikii dawa ni
- A. asiyesikia hasikii
 - B. asiyetii ni vigumu kumkanya
 - C. sikio la kufa halitibiwi
 - D. asiyesikia haambiwi
46. Mwandishi anaamini kuwa
- A. hakuna uhusiano kati ya uovu na maafa
 - B. hakuna uhusiano kati ya dini na maafa
 - C. kuna uhusiano kati ya uovu na maafa
 - D. kuna uhusiano kati ya dini na maafa.
47. Mitetemeko ya ardhi iliharibu
- A. Sehemu ya Uturuki, California na Ugiriki
 - B. Sehemu za Ujapani, Guatemala na Nicaragua
 - C. Sehemu za California, Ujapani na Guatemala
 - D. Sehemu za California, Ugiriki na Guatemala
48. Mafuriko yaliyoenea Marekani ya kati yalitokana na
- A. mawimbi ya baharini
 - B. mvua ya rasharasha
 - C. mawimbi ya upepo
 - D. mvua ya gharika
49. Iliwabidi wazungu wahame makwao ili wajinusuru kutokana na
- A. baridi
 - B. mvua
 - C. joto
 - D. mitetemeko
50. Nchi mbili zilizoathiriwa na mvua ni
- A. Uturuki na Ugiriki
 - B. Msumbiji na Afrika Kusini
 - C. Ujapani na Msumbiji
 - D. Guatemala na Ujapani